

גליון נ"ח - אלול תשע"ט

י"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בני ברק | טל': 050-4134645 | פקס: 072-3377748 | קו מידע: 077-2261034 | דוא"ל: hakorbanot@gmail.com
 קו מכון תורת הקרבנות: 07722-73333

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

בגיליון:

היאך אכלו הכהנים שיורי מנחות ללא סוכה
 עצים שאינם חתוכים יפה אם כשרים למזבח
 דין הכתב שבגורלות
 נפק"מ בין קרבן בהמה לקרבן העוף

לקט תגובות הקוראים

הערות בעניני מעשר בהמה

בענין מיצוי בעוף

בענין הקדשת בכור

בענין שירה בנסכים הבאים עם הזבח

בענין תנופה בשתי ידיים

הקרבת כהן פחות מבין כ' את קרבנותיו

מקום המליחה של מוסף ר"ח

הדחת הסכין בין קרבן לקרבן

שמיר שסתתו בו אבני מקדש

חלל שתחת המזבח

דבר בעתו מה טוב

ניתן להשיג את הספר הנפלא

"שער הקרבן"

על הלכות עבודת יוה"כ

כמו"כ ניתן להשיג את הספר החשוב

שרבים ניאותו לאורו

"שער הקרבן"

על הלכות קרבן פסח

מחירי הספרים: עבודת יוה"כ - 25 ₪.

קרבן פסח - 30 ₪.

07722-73333 שלוחה 9

יצא לאור הקונטרס החשוב

"אוצר דינים עבודת הקרבנות"

הלכות ד' עבודות הקרבן,

מאת ידידנו הרה"ג ר' אפרים צאלר שליט"א

ניתן להשיג בטל: 054-8409631

שיעור בספר "עבודת הקרבנות"

מפי הרה"ג ר' יעקב משה כהן שליט"א

יתקיים א"ה מידי שבוע

ביום ראשון בערב, בשעה 10:30

בביהמ"ס צעירי ישיבת פוניבז'

[בית שני] רח' האדמו"ר מצאנז 3 ב"ב

עיונים בהלכה

בענין האין הכהנים אכלו שיורי מנחות ללא סוכה

הגאון הרב מתתיהו גבאי שליט"א

מח"ס "בית מתתיהו" - ירושלים

בתשו' בית יצחק או"ח סו"ס ה' אות י"ח, כתב בזה"ל, שנתקשיתי טובא האין אכלו הכהנים שיורי מנחות בעזרה בחג הסוכות, ובוודאי לא היה סוכה בעזרה דהיה בגג מכוסה עכ"ל. וניחזי אנן בזה בכמה אנפי.

בערכין ג' ע"ב, הכל חייבים בסוכה כהנים ליום וישראלים, פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מחייבי, איצטריכא ליה, ס"ד אמינא בסוכות תשבו, ואמר מר תשבו שבעת ימים, כעין תדורו, מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו, והני כהנים הואיל ובני עבודה ניהו לא ליחייבו, קמ"ל, נהי דפטורים בשעת עבודה בלא שעת עבודה חיובי מחייבי, מידי דהוה ההולכי דרכים, דאמר מר הולכי דרכים פטורים מהסוכה ביום וחיובים בלילה עי"ש. ופרש"י שם הא קמ"ל אע"ג דלא אפשר להו כעין תדורו, כי היכי דאפשר להו מחייבי, ובעידן עבודה פטירי שלא בעידן עבודה מיחייבי עי"ש, וכ"כ התוס' שם. א"כ חזינן דלמסקנא כהנים חייבים בסוכה שלא בשעת עבודה אף שאי"ז כעין תדורו עי"ש, ומש"כ בהגהות הגר"א או"ח ס' תרל"ט סק"ב ובמג"א שם סק"ח יעו"ש, ובשיעורי הגרמ"ד הלוי ערכין ג' ע"ב שם, ועי"ע בס' הפלאה שבערכין שם, ובשו"ת נר למאור ס' כ"ג. וא"כ דשלא בשעת עבודה חייבים הכהנים בסוכה, והאין אכלו הכהנים שיורי מנחות ללא סוכה וכמשה"ק הבי"צ, וכתב הבי"צ שם ד"ל דאכילת קדשים מקרי עבודה כמב' ביומא ס"ט ושאני אכילה שהיא צורך עבודה, וכ"ש מאכילת תרומה דאקרי עבודה כמב' בפסחים ע"ז ע"ב עי"ש.

אולם הנה ברבינו גרשום ובשיטמ"ק ערכין שם כתבו, הא שבשעת עבודה פטורים מסוכה משום טירדא דעבודה, ולכאו' זה ל"ש באכילת קדשים, והדק"ל. ועי' בשו"ת שער אפרים ס' ל"ד דכתב דהרמב"ם השמיט דכהנים חייבים בסוכה, דס"ל אף למסקנא כהנים חייבים בסוכה אף בשעת עבודה עי"ש, ומש"כ ע"ד בס' העיקרים להגר"ש איגר עיקר אונן ואבל ענף ב' עי"ש.

אמנם י"ל דהא טעמי שבשעת עבודה פטורים הכהנים מסוכה, זהו מפטורא דעוסק במצוה פטור מהמצוה, וכמב' בזבחים י"ט ע"א וברש"י שם, שמה"ט כהנים בעבודתם פטורים מתפילין עי"ש. וא"כ מה"ט כהנים בשעת עבודה פטורים מסוכה מהך פטורא דעוסק במצוה פטור מסוכה כמב' בסוכה כ"ה, וכ"כ בדברי מחוקק ערכין ג' ע"ב שם דה"ט דבשעת עבודתן פטורים מסוכה מהך פטורא דעוסב"מ עי"ש. וא"כ י"ל ה"ה בכהנים האוכלים שיורי מנחות שמקיימים מ"ע דאכילת קדשים באכילתם ועוסקים במצות אכילת קדשים פטורים ממצות סוכה מהך פטורא דעוסב"מ, וכיו"ב כתב השפ"א סוף ברכות בחידושי חתנו זצ"ל שם, דהעוסק במ"ע דאכילת תרומה י"ל שפטור מק"ש, מהך פטורא דעוסב"מ פטור מהמצוה, וכן הבאנו בבית מתתיהו ח"א ס' י"ד אות ט"ז בשם רבינו מרן הגר"ח קנייבסקי שבעוסק באכילת תרומה פטור מהמצוה עי"ש, והרמב"ם בשה"מ מ"ע פ"ט מנה מ"ע דאכילת תרומה וקדשים כאחד. וא"כ י"ל אם העוסק באכילת תרומה שמקיים מ"ע בגוף האכילה פטור מק"ש, מהך פטורא דעוסב"מ, ה"ה כהנים העוסקים באכילת קדשים, שמקיים מ"ע בעצם האכילת שיורי מנחות, פטורים מסוכה מפטורא דעוסק במצות אכילת קדשים פטור מסוכה, ואכן שאלתי להגר"א נבנצאל, האין אכלו הכהנים שיורי מנחות ללא סוכה, וכתב לי, עוסק במצוה פטור מסוכה. ולפמ"ש"נ כיון שעוסקים במצות אכילת קדשים שהיו מ"ע פטורים מסוכה.

אולם בשו"ת בי"צ שם, כתב דליכא למיפטר מטעם עוסב"מ כיון שיכול לקיים שניהם, וכתב ועדיין צ"ע עי"ש, ואולם מהשפ"א הנ"ל, דבאכילת תרומה איכא לפטורא דעוסב"מ אף ביכול לקיים שניהם, א"כ ה"ה באכילת קדשים, ושו"מ בשו"ת ציץ אליעזר ח"ט סו"ס ל"א דאם נימא דבאכילת קדשים איכא לפטורא דעוסב"מ

ולכאוי יש להקשות בזה מהמבו' בזבחים צ"ע ע"ב, יבוא עשה ודחי ל"ת עי"ש, וברש"י שם. ומבו' די"ל במצוה דאכילת קדשים ידחה ל"ת. והנה בהגהת רעק"א או"ח סי' י"א ס"ל דל"ש עשה דוחה ל"ת אלא במצוה שבחובה, ולא במ"ע דרשות כציצית עי"ש, והארכנו בזה בבית מתתיהו ח"א סי' י"ד אות י"א עי"ש, וא"כ מעתה דחזינו דאף במצות אכילת קדשים אמרי' עדל"ת אף שאי"ז מ"ע שמוטל עליו, דעיקרה להחפצא שתאכל ואי"ז מוטל אקרקפתא דגברא, ואפ"ה אמרי' עדל"ת, ואם אמרי' עדל"ת לכאוי ה"ה י"ל שהעוסק במצות אכילת קדשים, יהא דוחה מצוה אחרת ומפטורא דעוסב"מ. אולם י"ל דשאני עדל"ת דהוי אף במצוה קיומית ואינה חובה, דעדל"ת הוי מגדרי הותרה, שבמקום מצוה לא נאמר הלאו וכמש"כ רבינו ניסים גאון שבת קל"ג, וא"כ מה"ט הוא אף במצוה שאינה חובה כאכילת קדשים אמרי' עדל"ת, ובמקום מצוה לא נאסר הלאו, אבל פטורא דעוסב"מ אי"ז מגדרי הותרה שלא נאמרה המצוה במקום מצוה אחרת אלא הוי מגדרי דחוייה וכמו שחקר בזה בשו"ת דברי יששכר או"ח סי"ג, ולהכי י"ל שאם עוסב"מ מגדרי דחוייה, רק במצוה שבחובה כשעוסק בה פטור ממצוה, ולא כשעוסק במצות רשות ל"ש פטורא דעוסב"מ, ועמש"כ בזה אם עוסב"מ מגדרי הותרה או דחוייה בבית מתתיהו ח"א סי' א' אות מ"ב עי"ש, ואולם בשו"ת משנה שכיר חו"מ סי' כ"ב כתב לתלות אם העוסק בספק מצוה פטור ממצוה, ה"ז תליא אם ספק עשה דוחה ל"ת עי"ש, ועפי"ד י"ל דאם עדל"ת באכילת קדשים, שפיר העוסק באכילת קדשים פטור מסוכה מהך פטורא דעוסב"מ, ושפיר י"ל דהכהנים אכלו שיוירי מנחות ללא סוכה, דעוסקים במצות אכילת קדשים פטורים מהסוכה.

מהסוכה דהוי כעבודה, ה"ה באכילת תרומה דאקרי עבודה יהא לפטורא דעוסב"מ.

אולם יל"ע בהך תירוצא, שידועין דברי התיבות המשפט סי' ע"ב ס"ק י"ט, במשפט האורים בביאורים שם, שגבאי צדקה ליכא ביה פטורא דעוסב"מ, דאין חיוב ומ"ע מוטל על שום אדם להיות גבאי צדקה, ומש"ה גבאי צדקה ליכא פטורא דפרוטה דר"י עי"ש. הרי אף שגבאי צדקה מקיים מ"ע שעוסק בחסד, מ"מ כיון שאי"ז מ"ע המוטל עליו דווקא להיות גבאי צדקה, וכל שעושה המצוה מרצונו ליכא פטורא דעוסב"מ והארכנו בזה בבית מתתיהו ח"א סי' א' אות א' עי"ש, וכן נראה באור זרוע סוכה סי' רצ"ט, דבציצית ליכא פטורא דעוסב"מ, כיון דאי בעי לא מכסיי עי"ש, הרי כיון שאין חייב במצוה ויכול ליפטור ממנה ליכא פטורא דעוסב"מ, וא"כ ה"ה יל"ד במצות אכילת קדשים ל"ש הך פטורא דעוסב"מ, שידועין מש"כ בשו"ת בית הלוי ח"ג סי' נ"א סק"ג, דאין מצות אכילת קדשים מוטל אקרקפתא דגברא, אלא עיקר המצוה שהקדשים יאכלו בהחפצא, ואין מ"ע בגוף האכילה, וכ"כ המהרח"ץ יומא ל"ט, ובשו"ת חיים שאל להחיד"א ח"א סי' ד, ובאור שמח פ"ו מחור"מ ה"א. וא"כ דליכא מ"ע בגוף האכילה וא"צ כל כהן לאכול קדשים דאי"ז חיוב אגברא, וה"ז מתקיים ע"י אחר, א"כ הוי כמצוה דאינה חובה דל"ש פטורא דעוסב"מ, וכגבאי צדקה שכתב הנתיה"מ, דאין חיוב מוטל על שום אדם להיות גבאי צדקה ליכא פטורא דעוסב"מ, ה"ה י"ל בעוסק במצות אכילת קדשים כיון שאי"ז מוטל עליו דווקא דאפשר ע"י אחר, ליכא פטורא דעוסב"מ.

יסוד המזבח

נידונים יסודיים בהלכה

דין הכתב שבגורלות

הרה"ג ר' ברוך ברשנקו שליט"א

שני הגורלות אחד כתוב עליו להשם ואחד כתוב עליו לעזאזל (רמב"ם עבודת יוהכ"פ פ"ג הל' א'), הנה הא דבעי דוקא כתיבה זה נלמד מהפסוקים כפי שהביאו תוס' ישנים ריש פ' טרף בקלפי (לט. ד"ה טרף) מירושלמי ז"ל: "ויביא שני צרורות א' שחור וא' לבן ויתן עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל ת"ל גורל אחד לה' שיהא ניכר שהוא לה' וגורל אחד לעזאזל שיהא ניכר שהוא לעזאזל".

והנה מדלא מופיע בפסוקים שורש המילה "כתב" לא מיבעיא להקפיד בגורלות על ההלכה של חק יריכות ולא חק תוכות כפי שמצינו בדיני סת"ם גיטין וציון, והיינו דמשום דליכא קפידה כאן אלא שיהא ניכר בכל אחד מהו לה' ומהו לעזאזל זה סגי ע"י רישום כל דהו (ויש לעיין לפי זה אי סגי נמי בלע"ז).

ומטעם זה דלא בעינן דין כתיבה רק רישום הניכר יש לומר דלא בעינן עשייתן לשמה. ומיהו אכתי ניבעיא להקפיד שלא יכתבם מין האדוק לע"ז שאם יכתבם דינם לשריפה אפילו הגורל לה' כדן סת"ם בכה"ג שנושרף עם האזכרות שבו [שו"ע או"ח סי' של"ד סכ"א].

ולכאוי נראה דנכון להקפיד על תמות האותיות כמו שמצינו בגט שאע"פ שלא צריך תמות מ"מ מחמירין משום שאין האות נקראת יפה כשהיא דבוקה בחברתה [אה"ע"ז סי' קכ"ה ס"ו] וה"נ יש להחמיר כדי שיהא ניכר יפה מהו לה' ומהו לעזאזל.

עצים שאינם חתוכין יפה אם כשרין בדיעבד למזבח

הרה"ג ר' י. ברמן שליט"א

ש להסתפק בעצי מערכה או קרבן עצים, שלא חתכן יפה ושיפן לבקעיות יפות, אם כשר למזבח או לא (ואם פסול יתכן שעובר משום בעל מום, ותלוי בספק הגמ' במנחות פ"ה: אם יש בע"מ בעצים).

ולכאוי יש להוכיח ממנחות ק"א. דאמרי' דאין עצים שנטמאו נפדין משום דהוי כאילו לא נטמאו, דטומאתן רק מחמת חיבת הקודש דמשוי להו אוכלא, וכל כמה דלא משפי להו לגזירין לא מתכשרו, ופרש"י כי משפי להו ומנסרן ומייפן לגזירין לבקעיות יפות דחזו למערכה, ומבואר דכל זמן שלא חתוכין היטב אין להן חיבת הקודש דלא חזו למערכה, ומשמע דפסול אפי' בדיעבד, (דאם היה כשר דיעבד, לא מסתבר דליכא חיבה"ק).

אמנם לפי התוס' (מנחות ק"א. וזבחים לד.) שפירשו דע"י שחתכן בקרדום מתקדשין ולכן קודם שחתכן אין בהן חיבה"ק דלא נתקדשו, ולפי"ז אין דין לעיכובא שלא להקריב גזירין שאין משופין, וכן ברמב"ם לא הזכיר הלכה כזו.

ואולי י"ל גם לדעת רש"י שאינו מעכב, דהנה שיטת רש"י (מנחות כא.) דחיבת הקודש מדרבנן, ולפי"ז אפשר לומר דדין חיבה"ק דרבנן נתנו דווקא באופן שעומד ממש למזבח, אבל דבר שאין דרך להקריבו במצב כזה למזבח כמו עצים שאין משופין (אע"ג בדיעבד כשר) מ"מ לא נתחדש בזה חיבת הקודש. וצ"ע.

כמה נפק"מ בין קרבן בהמה לקרבן העוף

הרה"ג ר' א. ס. שליט"א

- א. לחד מ"ד אין עוף בבמה [לדברי האומר אין מנחה בבמה] זבחים ס"ט א'.
- ב. בבהמה שייך פדיה ורעיה עד שיסתאבו משא"כ בעוף אין המום פוסל.
- ג. עולת העוף פסולה אם עלתה תרד לחד מ"ד, זבחים פ"ג ב'.
- ד. ציבור מביאין בהמה ואין מביאין עופות, רש"י זבחים צ' א', והמקור מתו"כ תזריע פ"א פ"ד, ועי' רש"י מנחות ק' א' ד"ה אלא.
- ה. דם חטאת העוף אינו טעון כיבוס משא"כ בהמה, זבחים צ"ב א'.
- ו. שוחט ומעלה בחוץ בבהמה חיב אבל מולק עוף בחוץ פטור, אמנם מלק בפנים והעלה בחוץ חיב, זבחים קי"א א'.
- ז. עוף אינו טעון צפון, זבחים מ"ח ב'.
- ח. בהמה עושה תמורה ואין עוף עושה תמורה. תמורה י"ג א'.
- ט. זריקה שלא במקומה שלדעת שמואל בעלים כפרו והבשר אינו נאכל הוא רק בבהמה אבל בעוף פסול, כ"כ השטמ"ק זבחים ס"ד א', אמנם דעת תוס' שם שאף בעוף נתכפרו. ועי' ליקו"ה זבחים נ"ב ב' וחזו"א ס"ז סק"א.
- י. מעלה בשר חטאת ע"ג המזבח עובר על כל שממנו לאישים לא תקטירו, אבל בעוף אינו עובר לדעת ר"א מנחות נ"ח א'.

יא. בבהמה יש דין לזרוק הבשר מהכבש למערכה דילפינן מועשית ועולותיך הבשר והדם, אבל בעוף כ' המנח"ח שא"צ לזרוק כיון שאין בו זריקה אלא מיצוי, ועי' חזו"א סי"ז סק"ו.

- יב. בהמה טעונה סמיכה ואין סמיכה בעוף.
- יג. בהמה טעונה נסכין ועוף אינו טעון נסכים.

יד. מקדיש אבר אחד בבהמה פשטה קדושה בכלה, ובעוף בעיא דלא איפשיטא בתמורה י"א ב' דבהמה אמר רחמנא, והנה לדעת רש"י שם הספק רק אליבא דר"י דס"ל דבדבר שאין הנשמה תלויה בו ג"כ אמרינן פשטה, אבל בדבר שהנשמה תלויה בו לכו"ע אמרינן פשטה אף בלי פסוק, וא"כ נראה שמקדיש אבר של עוף שהנשמה תלויה בו אמרינן פשטה, אמנם הרמב"ם פט"ו ממעה"ק ה"ב כ' שרק באבר שהנשמה תלויה בו אמרינן פשטה, ואפ"ה כ' שבעוף הוא ספק, ומשמע שגם בדבר שהנשמה תלויה בו ילפינן מפסוק ולכן בעוף הוא ספק, [עי' לח"מ שם וברעק"א ואבנ"מ סי' ל"א ס"ק קי"ח].

טו. הקטרת דם שלא נתקבל בבהמה אסור, אבל בעוף עי' מקד"ד סי' ל"ג סק"ג שכ' שכיון שאין קבלה בעוף מותר להקטיר דמו, יעו"ש שדן בענין ממשקה ישראל למנחה.

טז. באיסור להתפיס תמימים לבדק הבית כ' המנח"ח מצוה שנ"ג שאינו נוהג בעוף.

יז. בתוספתא תמורה פ"א ה"ט איתא שחטאת שמתו בעליה זה רק בבהמה ולא בעוף, ועי' תוס' מנחות ד' ב' ד"ה שכן.

בית יעזר הלבנון
תגובות לגליונות קודמים

הערות בעניני מעשר בהמה

הגאון ר' חיים מאיר י. הלוי שטינברג שליט"א

א [מש"כ ידידי הג"ר מנחם שטיבל שליט"א בגליון נ"ז בהערה 10 לדון במעשר בהמה שמונה א' ב' ג' האם מהני. הנה בצפנת פענח תנינא נ"א א' כ' וזהו ג"כ הנפק"מ בזה בלשון המנין אם בגדר אחת שתיים שלש או א' ב' ג', עי' בכורות נ"ה ב' דגבי מעשר בהמה המנין הוא א' ב' ג' וגבי הזאות המנין הוא אחת שתיים שלש כו', ר"ל גבי מעשר בהמה הוא המנין המצטרף, ואף אם מת אחד קודם השלמת הי' לא איכפת לן, אבל גבי מנין דהזאות שם הוא בגדר עצם, ועי' בפרה פ"ד ה"ה גבי הזה ז' כהנים בזה אחר זה כשירה, עי"ש.

מבואר דגבי מעשר בהמה נקט הצ"פ דהמנין הוא א' ב' ג', והעיר מ"ש מהזאות דהמנין הוא אחת שתיים שלש כו' ות"י מה שתי'. ובמשנת חיים בכורות סי' פ"ט כ' לבאר דבשבע הזאות אמרו בתו"כ ויקרא חובה פרשה ג' א' שבע פעמים שיהא מונה שבעה פעמים לא אחת ושבע, ובחי' מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם הל' פסוה"מ מ"ט א' הביא מתני' בפרה פ"ד הזה משישית שביעית חזר והזה שביעית פסולה, ופי' הרא"ש דאף דאין המנין מעכב מ"מ אם טעה ועשה משישית שביעית ומשביעית שישית גרע טפי ופסול, ובי' הגרי"ז דבעינן דההזאות יהיו כסדרן ואם הפך את הסדר אין הזאות כסדרן.

וכן ביאר שם הא דאם הזו שבעה כהנים את שבע ההזאות בבת אחת פסולה, ובי' משום דבעינן דההזאות יהיו כסדרן ראשונה ושניה וכו', ובבת אחת אינו כסדרן, וזהו מה שצריכים למנות את ההזאות כדי שיהיו ההזאות כסדרם, עי"ש באריכות.

ולפ"ז י"ל דבעינן למנות את ההזאות דוקא אחת שתיים ושלש כו' ולא א' ב' ג' כו' דהמנין הוא אחת שתיים ושלש, ואילו א' ב' ג' הוא רק סימן ולא מנין. וזהו שבכל מקום שנאמר שבע הזאות-המנין הוא אחת שתיים ושלש כו', ואם מנה א' ב' ג' לא קיים מצות המנין, דהוא רק סימן ולא מנין בעצמו.

ובמעשר בהמה שנאמר כל אשר יעבור תחת השבט וגו', יש לדון האם המצוה למנות את כל העשר, או דאין מצוה למנות את כולם, רק צריך למנותם בתורת היכי תימצי כדי לדעת מי הוא העשירי, ונ"מ לברכת המצוות על מצות מעשר בהמה, דאם המצוה למנותם מהראשון עד העשירי י"ל דמברך ברכת המצוות לפני תחילת המנין, כדי שתהא הברכה עובר לעשייתו, דכל המנין הוא בכלל מעשה המצוה, ואם אין מצוה למנות עד העשירי, והמנין הוא רק היכי תימצי שנדע מי הוא העשירי, אין לברך בתחילת המנין רק כאשר יוצא העשירי.

ובמתני' אמרו 'והיוצא עשירי סוקרו בסיקרא', וכ' בתפא"י ופשוט שקודם שסקרו מברך שצונו להפריש מעשר, עי"ש, והיינו דאינו מברך בתחילת המנין, דאין המנין בכלל המצוה רק היכי תימצי לדעת מי הוא העשירי, וזהו שמברך רק כשיוצא העשירי.

אלא שיש להוסיף בזה, דהנה שיטת רש"י בכמה מקומות (לז. ד"ה מנין, מיוחס לרש"י מעילה ח: ד"ה להכי, ועוד) שאין מצוה לשייר דם לשיריים. והיינו שמהות מצוות השיריים היא, שאם נותר לו מן הדם ואין לו מה שיעשה בו, דינו להינתן בזריקה טפילה [לעומת הזריקה העיקרית] למזבח.

והנה באלו שניתנין בשפיכה, כיון שנותן הדם בשפיכה אחת מה ימנע ממנו לסיים כל הדם בשפיכה זו. דבשלמא בניזרקין, אין בידו לכוין כ"כ שיזרק כל הדם, אך בדמים הנשפכים, הרי בידו לסיים השפיכה. וצ"ל בכוונת רש"י, שאם נתן שפיכה אחת ולא דקדק ונותר לו מן הדם, תו"א לתת שאריתו על הקיר כיון שעובר בזה על בל תוסיף, והרי עתה מחויב הוא מן הדין לתיתו בשפיכה על היסוד.

הרה"ג ר' ישראל מאיר הכהן אורגלר שליט"א

במש"כ הגר"מ שטיבל הערה 1 והביא ד' הערה"ש דאף דמותר לאכול קודם הגורן, מ"מ אם יש לו רק עשרה בהמות לכתחילה לא ימכור בהמותיו קודם הגורן, ונראה דכ"ז ביש לו רק י' בהמות, אבל היכא דיש לו כ' בהמות נראה דאף לכתחילה יכול למכור מהם מכיון דכל אחד ראוי להצטרף עם חבריו, ויל"ע.

מש"כ בהערה 10 לדון במונה א' ב' ג' וכיו"ב אי מהני יש להעיר דלכאנ' פשיטא דמהני דלא גרע מהיכא שנשאר רק א' בדיר וכמו שהביא להלן.

מש"כ בהערה 11 להקשות על התפא"י אמאי מברך על ההפרשה דהרי קדוש מאליו, וי"ל דלא כ' התפא"י אלא שמברך על מעשה ההפרשה אבל על עצם ההקדשה ודאי שאינו מברך וככל הקדשים שאינו מברך בהקדשתו, (ובכור שאני דהוא עכ"פ מצוה מדרבנן).

בהערה 20 כ' לבאר אמאי בכור ומעשר פטורים מסמיכה, ועוד נראה לבאר דבכור ומעשר אין בהם סמיכה מכיון דבעינן סמיכה בבעלים, וצריך שיהיה בעלים על ההפרשה, ומכיון דתרויהו קדשי ממילא הלכך נתמעטו מסמיכה.

בהערה 24 הביא דברי רש"י ביומא י"ד א' דמדן למשחה שיאכלנו בשמחה, ועי' תו"י שם, אמנם עי' ירו' פ"ב דביכורים (ח ע"א) בפי' הרידב"ז שהביא בשם הגר"א לגרוס כן להדיא בירושלמי, ע"ש.

הרה"ג ר' ב. ש. שליט"א

א במש"כ בהערה 1 דדיק החזו"א מלשון רש"י דמעשר בהמה אי"ז חיוב, יש להעיר שהחזו"א גופי' נקט שזהו חיוב גמור עיי"ש ראיותיו וכן משמע ברש"י נ"ו א' בכור אינו בא בנדר ונדבה אלא חובה וילפי' משו"ה למעשר הדומה לו בכך ועי' שם בגירסא בשיטמ"ק, וכן יש להוכיח מירושלמי שקלים פ"ג ה"א שפירשו טעם הגרנות שלא יבוא לידי בל תאחר ומבו' דהוי דאו'.

[ב] במש"כ אות ו' דמצטרפים כל הבהמות שבתוך ט"ז אמה יש לציין דחזו"ל וא"י אם מצטרפים שנוי במחלוקת ליקוטי הלכות וחזו"א סי' כז סק"ד.

בענין מצוי בעוף

הגאון ר' חיים מאיר י. הלוי שטינברג שליט"א

במה שהעיר הרה"ג ר' י.ל.ו. שליט"א לפי מה שהוכיח מתוס' דבמיצוי אמרינן כיון שהגיע הדם למזבח נתכפרו הבעלים,

והואיל ואין המנין מצד עצמו מצוה, רק היכי תימצא, לכך המנין במעשר בהמה אינו דוקא אחת שתיים שלש אלא גם א' ב' ג', כלומר דאין צריך את המנין רק בתורת היכי תימצא, ולכך מהני למנותם א' ב' ג', דאילו היה צריך מנין לא היה מתקיים המנין באותיות אלו. [ובביאור הלכה סי' תפ"ט סס"א ד"ה מונה כ' שנחלקו האחרונים אי ספר ספירת העומר א' ב' , אם יצא ידי חובה, עי"ש].

ומה שדן בהערה 12 אי מהני מנין בלב, דהליקו"ה דייק ברמב"ם דצריך למנותם בפה, ואילו החזו"א בכורות סכ"ז סק"ט כ' דגם מנין בלב מהני, י"ל דאם המנין הוא מעשה המצוה של מעשר בהמה, יתכן דצריך לומר את המנין בפיו, כמו שאומר את העשירי בפיו כדברי הלקו"ה, ואי מהני בלב כהחזו"א י"ל דהוא משום שאין המנין עד העשירי בכלל המצוה, והוא רק היכי תימצא להגיע לעשירי, לכן מהני גם בלב.

[ב] מש"כ בהערה 20 שעולה ושלמים מכפרין על עשה, הנה בעולה הוא ביומא ל"ו ב', וכ"ה ברמב"ם מעה"קפ"ג ה" ושלמים שמכפרים על עשה, כ"ה בתוספתא סוף פ' תצוה, ובפי' הר"ש משאנץ תו"כ ויקרא ה' ד', וכ"כ רש"י בערכין כ"א א' לגירסא שלפנינו, אבל השטמ"ק גרס שם בע"א, וברש"י זבחים כ"ט א' משמע שאין שלמים מכפרים על עשה, וכ"נ ברמב"ם שם, וכ' המב"ט בקר"ס שם משום דלא כתיב בשלמים ונרצה.

[ג] מש"כ בהערה 25 בהספק אם מצות אכילת מעשר בהמה היא ביום הראשון להסוברים כן בשלמים, הנה בתוס' זבחים נ"ו ב' ד"ה לשני, כ' בשם רש"י דהא דמע"ב נאכל לשני ימים ולילה אחד נלמד בגז"ש מבכור, ובתוס' כ' שנלמד במה מצינו משלמים.

ונראה דלתוס' דין מעשר בהמה כשלמים דעיקר מצות אכילתו היא ביום הראשון כשלמים להסוברים כן, אבל לרש"י שאכילת מע"ב לשני ימים ולילה א' נלמד מבכור, תלוי מה דין אכילת הבכור בזה, ובמשנת חיים במדבר סי' ע"ה אות ב' כ' דתלוי אם אכילת הבכור לשני ימים ולילה אחד היא משום דהוא בכלל שלמים, לפ"ז דינו כשלמים שעיקר מצות אכילתו היא ביום הראשון, אך אם אכילת הבכור לב' ימים ולילה א' אינו דהוא בכלל שלמים אלא הוא לימוד בפנ"ע, י"ל דאין מצותו לכתחילה לאכלו ביום הראשון כשלמים. ובה תלוי אם במע"ב המצוה לכתחילה לאכלו ביום הראשון.

הרה"ג ר' אריאל כהן שליט"א

בגליון נז הובאו דיני מעשר בהמה, ונכתב שם שדעת התוס' שיש שפיכת שיריים במעשר בהמה ואילו דעת הראב"ד שאין בו שפיכת שיריים.

ונראה להוכיח מרש"י שסבר כתוס' שיש דין שפיכת שיריים, דהנה פירש רש"י בזבחים (נב. ד"ה מי) את הסוגיא דשם, שאם קרא ד'אל יסוד מזבח העולה' מרבה בכל הקרבנות דין שפיכת שיריים, ניחא מה שנאמר בקרא 'מזבח' שהרי כן הדין בכל הנקרבים בו. אך אילו קרא אייתי לדין תחילת דמים שצריכים להיות מעל יסוד, מילת 'מזבח' לא אתיא שפיר. שהרי יש דמים שניתנים במזבח ולא מעל היסוד וכחטאת. ועי' תי' בגמ' שם דמתיבת 'מזבח' ילפי' גג יסוד, יעו"ש. והנה אחר שלמדו דין גג יסוד ותחילת דמים מעל יסוד מק"ו משיריים, הדרן להא דקרא אתיא לשפיכת שיריים לכל הקרבנות, ומדכתיב 'מזבח' מוכח שהדין כן בכל הנקרבים שם ובכללם בכור מעשר ופסח.

ולכא אלא מצוה בעלמא והאי קטן לאו בר מצוה הוי, ואי משום דינא דאפוטרופוס המובא בשו"ע חו"מ סר"צ סט"ו שעושים לקטנים לולב וסוכה וציצית וכו' כדי לחנכן במצות, הא האי מצוה הוי דומיא דאלו שאין להם קצבה דאפוטרופוס אין עושה להן כדי שלא יכלה כספם של יתומים דהא עד שיגיע למופלא יצטרך כל הזמן להאכילו.

אמנם לענין מצות נתינה לכהן יש להסתפק דאולי מקרי מצוה שיש לה זמן קצבה שהרי בעלי הבכור אינן מחויבין לטפל בו אלא ל' יום בדקה וחמישים יום בגסה, או דילמא כיון דהא דבעינן להשהותו אצל בעלים עד שישגלל הבכור אי"ז אלא משום דאם לא אין זו גדולה לכהן אבל אי"ז לעיכובא וא"כ כאן יהא מותר ליתן לכהן מיד משום דהוי ממון יתומים.

בענין שירה בנסכים הבאים עם הזבח

הרה"ג ר' אריאל כהן שליט"א

במה שהאריך הרב ש.י. הכהן שליט"א לברר אימתי קדשו את הנסכים בתמיד של שחר באופן שלא יפסלו בלינה. וצמצם הזמן בין עלות השחר לזמן השחיטה, יש להעיר על דבריו מתלתא אנפי.

האחד, דעת רש"י (מנחות עט.) שאין הנסכים מתקדשים ליפסל בלינה אלא בשחיטת הזבח. ולדעת הכס"מ ועוד אחרונים כ"ה גם דעת הרמב"ם.

השני, שגם אם יקדשו את הנסכים אחרי השחיטה ויקריבום ביום, יאמרו שירה עליהם. ומה שדנו בסוגיא דערכין יב. הוא רק באופן שקרב ביום אחר, כמדוייק ברש"י שם [שפי' על יום אחר ודלא כתמורה יד. שביאר על אחר שחיטה], וכמו שכתב גם החזו"א. ולא מצאתי מי שיפרש הסוגיא באופן אחר.

השלישי, דעת התוס' במנחות (טו: ד"ה אפשר בתי' הא', ואפשר שכ"ה דעת הר"פ בשיטמ"ק זבחים ח. ד"ה הוא) שלדעת רבנן דר"מ ושכ"ה להלכה, שלעולם אין שום קשר של קידוש בין הקרבן לנסכיו. וגם אחר השחיטה הזריקה אפשר לשנותן לזבח אחר. וא"כ ברור שגם אם יקדשו את הנסכים אחר השחיטה והזריקה יאמרו שירה עליהם ביום.

הרה"ג ר' צ.ל. שליט"א

בענין מה שנקט הרה"ג ר' ש.י. שליט"א כדבר פשוט בנסכים שלא נתקדשו בשעת שחיטת הזבח דינם לענין שירה כנסכים הבאים בפני עצמם, לכאן מדברי התוס' בערכין י"ב א' מוכרח לא כן, דבגמ' שם אבעיא להו נסכים הבאים בפני עצמם לענין שירה טעונין שירה או אין טעונין שירה, ופי' התוס' דהנידון הוא בנסכים הבאים למחר, והקרבן קרב היום, אבל במקריבה בלילה הא אמר ר' אלעזר מה כפרה ביום אף שירה ביום עכ"ד, ומבואר בתוס' שהגמ' בדף י"א שממעטת מקרא שאין אומרים שירה בלילה איירי באופן שקרב הזבח ביום והנסכים קרבים בלילה [ועי' בס' הפלאה שבערכין די"א ובמנח"ח מצוה שצ"ב ובמה שמובא שם בהערות בשם הגרי"פ].

והנה הרי מבואר בגמ' תמורה י"ד דהא דקרבי נסכים בלילה היינו דווקא באופן שלא נשחט עליהם הזבח, וא"כ תיקשי מאי מספק"ל לגמ' אי נסכים הבאים בפני עצמם טעונין שירה או לא, תפשוט מדאיצטרך למעוטי מקרא דאין אומרים שירה על נסכים

צריך שהכהן ימצה את כל דם העולה בבת אחת דהוא לעיכובא, דאם יפסיק הרי הדם הראשון שהגיע למזבח נחשב שהגיע דם למזבח, ובכך כבר נתכפרו הבעלים, ונמצא שנתכפרו בפסול.

ויש להוסיף דלפי מש"כ האחרונים דכשהגיע דם למזבח נתכפרו הבעלים ואין הבשר נאכל, ה"ה שאין מקטירים את הטעון הקטרה, נמצא דאם לא ימצה את כל דם העולה בבת אחת - לא יקטירו את בשר העולה.

וי"ל דהואיל ובעינן למצות את כל הדם והוא מעכב, נחשב מיצוי כל הדם כמתנה אחת, ואם רק התחיל למצות הדם והפסיק - לא נחשב שהגיע דם למזבח שיתכפרו הבעלים בכך, דהוי חצי מתנה של הדם, והגיע דם למזבח הוא רק אם הגיע כל הדם למזבח.

הרה"ג ר' ישראל מאיר הכהן אורגלר שליט"א

במש"כ הגר"ל"ו להוכיח מד' התוס' דשייך כפרה מיד בתחילת המיצוי וא"כ יצטרך הכהן למצות כל דמה בב"א בלא הפסק, אין נראה כן כלל דדוקא גבי הזאה דאף במקצת דם מיקרי הזאה בזה ס"ל להתוס' דשייך ביה דינא דנתכפרו בפסול, משא"כ גבי מיצוי דכל זמן שעדיין לא ימצה כל דמה לא חשיב מיצוי [דהרי מיצוי כל דמו הוי לעיכובא], א"כ בזה י"ל דלא חשיב נתכפרו בפסול בתחילת מיצוי.

הרה"ג ר' משה חיים אולמן שליט"א

במה שהעירו שאם הזאה כשרה אף במקצת דם ה"ה מיצוי ונמצא שיש כפרה שלא כדינה קודם גמר המיצוי. אין הדבר מוכרח. שמהות מיצוי היא שימצה כל הדם, ואם ימצה מקצת אין כאן מיצוי. אבל הזאה היא גם במשהו דם. ואת"ל שינה ממיצוי להזאה כיפר היינו בהזאה כל דהו שכן צורת המעשה. (דוגמא לדבר חטאות שדינם מתן אצבע או הזאה צריכים שיעור כדי טבילה הזאה. אבל אם נתנם למטה שלא במקומם והיינו מהכלי על המזבח, יכפר הגם שאין בו שיעור טבילה הזאה).

בענין הקדשת בכור

הגאון ר' חיים מאיר י. הלוי שטינברג שליט"א

הסתפק ידידי הגר"ד חנוך זילבר זצ"ל בקטן שלא הגיע למופלא כו' שיש לו בכור אי יכול להקדישו.

לכאן היה נראה דגם אם הגיע למופלא הסמוך לאיש לא יקדיש הבכור עד שיגדיל, הואיל ומצוה להקדיש הבכור - מעשה דקטן אינו נחשב למעשה מצוה, ודינא דמופלא כו' מהני רק לחלות ההקדש ולא להמצוה.

וכן נראה מדברי המנח"ח מצוה י"ח ל' דמצד דאם קטן הקדיש הבכור אף בהיותו מופלא כו' יחזור ויקדישנו לאחר שיגדיל, כי הקדשת בכור היא מצוה וקטן לא מקיים מצוה, ומעשה מצוה של קטן אף שהוא מופלא כו' אינו כלום.

הרה"ג ר' ברוך ברשנקו שליט"א

במה שנסתפק הגר"ח זילבר זצ"ל בבכור בהמה שנולד אצל קטן מהו להשהותו אצלו עד שיגיע למופלא הסמוך לאיש כדי לקיים מצות הקדשת בכור בפה, לכאן נראה דהאי אמירה אינה נצרכת לקדושת הקרבן שהרי בכור קדוש בלא"ה,

שלמים מש"ה מתבטל בו החטאת, משא"כ הכא גבי סכין שבלע מן החטאת לא שייך שיתבטל בהך קרבן ששוחט עכשיו דהרי כל זמן שלא נגמרה שחיטתו אכתי חשיב מין בשאינו מינו כיון דהוי חטאת בחולין ובזה אף מדאו' לא בטיל [ואע"ג דקדוש בקדושת פה משעה שהקדישוהו מ"מ לענין זה אכתי חשיב כמין בשאינו מינו וק"ל].

בענין שמיר שסתתו בו אבני מקדש

הרה"ג ר' משה פוליטנסקי שליט"א

בגליון נ"ג נסתפק הרה"ג ר' ברוך ברשנקו שליט"א האם שמיר שמבקע אבנים יש בזה איסור משום שבינת בהמתו או לא.

והנה איתא בסוכה מ"ח ב' מעשה בצדוקי אחד שניסך על גבי רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהם, ואותו היום נפגמה קרן המזבח, והביאו בול של מלח וסתמוהו לא מפני שהוכשר לעבודה, אלא מפני שלא יראה מזבח פגום.

וכ' האבנ"ז [חומ"מ סי' ע'] שמעשה זה היה ביום טוב, ולכן לא יכלו לתקן את המזבח ורק סתמוהו בבול של מלח.

והנה בתוס' רבינו פרץ הקשה מדוע לא עשו ע"י שמיר, ועי"ש מה שתיריך, [וע"ע היטב בתוס' שם מ"ט א' ד"ה שכל].

ולכאו' אם היה זה ביו"ט איך שייך לתקן ע"י שמיר, ולכאו' מוכח מכאן שאין בזה איסור.

בענין חלל שתחת המזבח

בגליון מ"ט הקשה הרה"ג ר' שמעון ברים שליט"א בענין מקום מציאת פך השמן, שבשאלות דרב אחאי כתוב שפך השמן היה מונח תחת המזבח, והרי בזבחים [נ"ח א'] מבואר שמזבח שבנאו ע"ג מחילות או ע"ג כיפין פסול.

יעוי' יריעות שלמה [פ"א מבית הבחירה ה"ג] שכ' שכל האיסור הוא רק כשהמחילה ממש תחת המזבח, אבל אם המזבח מחובר באדמה ורק למטה ממש יש חפירה אין זה פוסל, וכע"ז כ' בחסדי דוד על התוספתא [סנהדרין פ"ב ה"ו] ובהר המוריה [בית הבחירה שם סקל"ב] ובמלבי"ם [שמות כ' פסוק כ"א], ויעוי"ש שהוכיחו כן מגוף הסוגיא דזבחים, דבגמ' שם רצו להעמיד דברי רבי יוחנן ששחט במחילה שתחת המזבח, ואם מדובר במחילה החפורה בקרקע, הא ר' יוחנן גופיה ס"ל בפסחים ס"ז ב' שמחילות לא נתקדשו, אלא ודאי דאיירי במחילה שתחת המזבח ממש בלא הפסק, וא"כ אפשר ליישב שהפך שמן היה במחילה החפורה בקרקע.

עוד יש ליישב ע"פ מה שכתב היריעות שלמה [שם] שאם המחילה היא פחות משלשה טפחים אינה פוסלת המזבח דהוי לבד, וא"כ אפשר לומר שהפך היה במחילה שהיא פחות משלשה טפחים.

תמו"מ גבי הולכת הקטורת דהוכיח דאינה עבודה מדמהני בב' דידי, ודון מינה ואוקי באתרה.

בענין הקרבת כהן פחות מבן כ' את קרבנותיו

במש"כ הגר"א הכהן פרידמן לדון בבן עשרים אם יכול להביא קרבנותיו, נראה פשוט דאף קרבנות עצמו אינו יכול להקריב עד שיהיה בן עשרים, דהנה בסופ"ג מכה"מ כ' הרמב"ם דכהן שעבד עבודת לוי אינו במיתה, והראב"ד פליג עליה, ושרש פלוגתתם נראה דהר"מ ס"ל דלא נאמר דין "צבא העבודה" על הכהנים, אכן הר"א ס"ל דאף גבי כהנים נאמר דינא ד"צבא העבודה" ומש"ה כהן שעבד עבודת לוי במיתה, ולפיכך נראה דכל כהן הפחות מעשרים אינו בכלל צבא העבודה ואף קרבנות עצמו אינו ראוי שיקריב.

בענין מקום המליחה של מוסף ר"ח

במש"כ הגר"מ שטרנבון אמאי לא מלחו מוסף של ר"ח בראש המזבח, נראה ליישב בזה דהנה כ' הראב"ד פ"י לתמיד (לב ע"ב) דבעינן להשהות המלח ע"ג הבשר כדי שיצא דמו, דבעינן למעט דם האברים מן הקרבן וזה הוי מצוה מן המובחר, ע"ש, ולפ"ז הרי ידוע משמ"י דהגרי"ז דעד חצי הכבש חשיב הולכת האברים לכבש, ומחצי הכבש ולמעלה חשיב מדין הקטרה, ומעתה מאחר שצריך למולחו קודם הקטרה, הלכך צריך למולחו מחצי הכבש ולמטה.

בענין הדחת הסכין בין קרבן לקרבן

הרה"ג ר' יעקב ישראל זילברשטיין שליט"א

בגליון נ"ז במדור "יסוד המזבח" הביא הרה"ג ר' אברהם הכהן שליט"א דברי החת"ס (יו"ד קל"ד ד"ה ואשר) שיסד ע"פ הגמ' חולין ח: דשוחט בהמה טריפה צריך להדיח הסכין קודם שישחט בה כשירה, כיון שבשחיטת הטריפה נדבק שמנונית ממנה בסכין ואי לא ידיחה תדבק שמנונית הטריפה, בבשר הכשירה.

ומכח דין זה חידש החת"ס (והביא ראייה לדבריו מפסחים סו.) דבמקדש היו סכינים לחטאת בפנ"ע ולשלמים בפנ"ע.

והקשה הרה"ג הנ"ל דבתוס' בחולין קיב. (בד"ה והלכתא) הביאו מגמ' בסוף ע"ז דמותר לבשל שלמים בקדירה שבשל בה חטאת, ואע"ג דממעט באכילת השלמים דטעם החטאת בלוע בקדירה, ועובר לשלמים, וביארו דהטעם הוא משום דהוי מין במינו ומדאו' בטל ברוב ובכלי מקדש אוקמוה אדאורייתא, ומדבריהם אפשר להבין דלא כהחת"ס אלא דאפשר לשחוט שלמים בסכין ששחטו בו חטאת דמין במינו בטל מדאו' ורבנן לא גזרו.

ולענ"ד יש לחלק דשחיטה שאני דבחולין ח: מבואר דאי קולף בית השחיטה שרי, וביאור הדבר דהשמנונית מעורבת רק בחלק הבהמה הסמוך לסכין, וא"כ אפשר דאין שם רוב להתיירא, ואין כלל ביטול, ומשא"כ בבישול בקדירה הטעם מעורב בכל התבשיל ואיכא ביטול ברוב, ורבנן לא גזרו.

הרה"ג ר' ישראל מאיר הכהן אורגלר שליט"א

במש"כ הגר"א הכהן להקשות ע"ד החת"ס מד' התוס' בזבחים דבשר החטאת בטל בבשר השלמים וא"כ ה"ה דנימא ג"כ גבי בליעת הסכין, לכאו' יש לחלק דדוקא התם דכבר הוי

וספקות, וכן דינים חדשים שלא נמצאו בקדמונים, וכל הלימוד נעשה יותר חי.

שאלה: מה הפרויקט הבא ב'מראה כהן'?

תשובה: אחרי שהתקבלו בחיבה רבה בכל היכלי התורה חוברות ההמחשה המהודרות על פרק איזהו מקומן, סדר עשיית המנחות, חולין, ומומין (במס' בכורות). התחילו בס"ד בפרויקט הגדול והוא כתיבת חיבור על כל סדר עבודת היום בבית המקדש שלב אחרי שלב (כ - 400 שלבים), וכל שלב עם כל הפרטים עד ההלכה למעשה בליווי תמונות.

ובקשו את עזרת הציבור, וב"ה הייתה התעוררות גדולה והרבה אברכים נרתמו למלאכה וביירו להלכה חלקים רבים מסדר עבודת התמיד, ועדיין יש חלקים שלא התבררו עד הסוף ואפשר להצטרף.

שאלה: האם ניכר שינוי בשנים האחרונות בלימוד קדשים?

תשובה: ניתן לומר שלא ניכר שינוי אלא פנים חדשות באו לכאן, בכל מקום שומעים שמדברים בדינים מעשיים בענייני המקדש ועבודת הקרבנות. ועד לפני כמה שנים כמעט לא היה מושג של קדשים להלכה וק"ו לא למעשה, והיום אין מי שלא יודע על החשיבות של לימוד קדשים להלכה ולהתכונן לעבודת בית המקדש. אין ספק שהדבר עושה נחת רוח להקב"ה ומקרב את הגאולה.

שאלה: מדוע רוב האנשים לא מתעוררים ללימוד קדשים להלכה?

תשובה: זה שאלת השאלות. התשובה הפשוטה שכל אחד טרוד בלימודים שלו, ומחויב למסגרות שנמצא בהם. אך יש עוד תשובה שכל המקודש מחברו חרב מחברו, וכמה שיש מעלות וחשיבות בלימוד הזה היצירה עושה קשיים ורתיעה מהלימוד, וכן כתב הח"ח (בהקדמה לספר עבודת הקרבנות) שכיון שעל ידי לימוד קדשים מתכפרים כל העונות לכן היצירה מתגבר בכל כוחותיו לבטל את האדם מלימוד זה.

יש עוד חצי תשובה שאין מספיק כוללים ומסגרות ללימוד קדשים. אנשים מתקשרים מכל הארץ היכן יש כולל קדשים באזור מגורם, וברוב המקומות אין כולל או שאין מקום, וחבל על דאבדין. ולא בשמים היא, עם קצת רצון והרבה ס"ד אפשר לפתוח כולל קדשים או שיעור בענייני קדשים להלכה, ניתן לקבל הכוונה במכון.

שאלה: מה השאיפה?

תשובה: השאיפה של מכון תורת הקרבנות היא השאיפה של כל יהודי בכל מקום שהוא שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונזכה לראות בשובו לציון ברחמים ולעבוד לפניו יתברך.

ובינתיים עד שנזכה, השאיפה היא שבכל עיר ושכונה יהיה כולל קדשים להלכה, ומזן עד באר שבע לא יהיה תינוק ותינוקת שלא בקיאים בכל דיני ביהמ"ק והקרבת הקרבנות.

אחד מגדולי הדור אמר לנו לפני כמה שנים "והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגא מאוד", עדיין אנחנו בראשיתך מצער, ומצפים בקרוב לאחריתך ישגא מאוד שכל עם ישראל יתאחדו בצפייה ובהכנה לגילוי מלכות ה' ונזכה לקיום הנבואה "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר, משמיע שלום מבשר ישועה, ואומר לציון מלך אלוקיך".

לרגל עשר שנות לימוד הלכות ופעילות של מכון 'תורת הקרבנות' ללימוד קדשים בעיון אליבא דהלכתא (תשס"ט-תשע"ט) פנינו לאחד מראשוני הלומדים לברר ולחדד יחד את מטרת המכון.

שאלה: איך נפתח המכון?

תשובה: לא היתה מטרה לפתוח מכון, אלא לפני עשר שנים התעוררו כמה אברכים מדברי החפץ חיים המעוררים מאוד ללימוד קדשים ופתחו כולל יום שישי ללימוד קדשים אליבא דהלכתא, ובהמשך נפתחו עוד כוללים וישיבות בין הזמנים, נוסדו שיעורים ונכתבו ספרים ונעשו כנסים והיה צורך לאחד את הכל ונקרא שמו מכון 'תורת הקרבנות', אך העיקר הוא הלימוד בעיון ולברר עוד סוגיות להלכה.

[במאמר המוסגר: אין מי שקורא את דברי קדשו של רבינו הח"ח הבעורים שלא מתעורר, והרבה אנשים מכל העולם התעוררו ללימוד או לתמוך רק ע"י קריאת דברי הח"ח. לאחרונה הוצאנו תמצית מדברי הח"ח בחוברת מיוחדת בשם 'צפיית לישיעה' ניתן להשיג במכון].

שאלה: מה חידש החפץ חיים בעניין לימוד קדשים הרי כל הדורות למדו קדשים, וגם בזמנינו יש הרבה ישיבות וכוללים שלומדים קדשים בלי ההתעוררות מהח"ח?!

תשובה: הח"ח חידש ללימוד קדשים כדי להתכונן לבניין בית המקדש ועבודת הקרבנות. ויש בזה נפקא מינה גדולה בכל צורת הלימוד, שאם לומדים כדי להיות מוכנים לעבודת ביהמ"ק הלימוד הוא לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, וכמו שלומדים סדר מועד נשים נזיקין עם טושו"ע להלכה, כך צריך ללימוד סדר קדשים עם בירור ההלכה בכל סוגיא.

ובשביל זה עמל הח"ח (למעלה משלושים שנה) וכתב ספר 'ליקוטי הלכות' על כל סדר קדשים להלכה, וכן על מסכתות וסוגיות משאר הש"ס ששייכים לקדשים. ואחרי לימוד כל סוגיא אם מעיניים ברמב"ם ובליקוטי הלכות אפשר לדעת את מסקנת ההלכה.

שאלה: מה חידשו ב'תורת הקרבנות' יותר מהחפץ חיים?

תשובה: 'תורת הקרבנות' לא באו לחדש כלום, אלא ליישם למעשה את דברי הח"ח, על ידי פתיחת כוללים שלומדים להלכה, וכתבת חיבורים בכל דיני הקודש והמקדש, ועידוד לומדי קדשים לברר גם להלכה, ועל ידי כולם יחד נזכה בס"ד לברר כל דיני ביהמ"ק והקרבת הקרבנות, וכשנהיה מוכנים נוכל יותר לבקש מהקב"ה שייבנה ביהמ"ק כדברי הח"ח.

שאלה: מה התחדש במפעל 'מראה כהן'?

תשובה: מפעל 'מראה כהן' הוא המשך ישיר של תורת הקרבנות שנפתח על ידי אחד מבחירי הלומדים בכולל, אך התחדש בו דבר גדול מאוד, והוא להמחיש למעשה את כל עבודת הקרבנות, שגם אלו שלומדים להלכה עדיין אינם יכולים לעבוד בפועל כיון שחסר להם שימוש וכן חסר הפרקטיקה. ובשביל זה הוקם מראה כהן: א. לברר את כל ההלכות שיהיו גם למעשה. ב. להמחיש את הלימוד על ידי אמצעי ההמחשה שהתחדשו בזמנינו כמו חוברות עם תמונות ודיסקים וכד'. ועל ידי שלומדים לא רק להלכה אלא גם למעשה מתעוררים שאלות